

Tuần 25
TIẾT 93-94
ĐÊM NAY BÁC KHÔNG NGỦ
(Minh Huệ)

1. Tác giả:

- Minh Huệ (Nguyễn Thái) 1927
- Làm thơ từ hồi kháng chiến chống Pháp.

2. Tác phẩm:

Viết năm 1951

? Bài thơ kể lại chuyện gì

? Truyện có những nhân vật nào

? Nhân vật nào thể hiện qua sự miêu tả

? Nhân vật nào trực tiếp bộc lộ cảm xúc, suy nghĩ của mình

? Câu chuyện diễn ra trong hoàn cảnh nào

? Thời gian nào

? Có mấy lần anh đội viên thức giấc

? Lần thứ nhất thức giấc tâm tư của anh thể hiện qua câu thơ nào

? Thái độ của anh như thế nào?

? Anh được chứng kiến cảnh gì

? Tác giả sử dụng biện pháp nghệ thuật gì trong câu thơ trên

? Anh đã làm gì khi Bác vẫn thức hoài? Tìm chi tiết

? Qua lần thức dậy đầu tiên em thấy tình cảm nào của anh đội viên đối với Bác được bộc lộ

? Tâm tư của anh được diễn tả trong lần thứ 3 thức dậy là gì? Tìm chi tiết nói lên điều đó

? Nhận xét của em về cấu tạo lời thơ? Thể hiện tâm trạng gì của anh

=> Đó là sức mạnh cảm hóa của tấm lòng Hồ Chí Minh. Sự cao cả của người là ánh sáng soi đường cho mọi thế hệ trong bài thơ Sáng tháng Năm

I Đọc - hiểu văn bản:

1. Đọc - tìm hiểu chú thích:

2. Phân tích:

a. Cái nhìn và tâm trạng của anh đội viên đối với Bác Hồ:

- Anh đội viên nhìn Bác

- Anh đội viên mơ màng

Ngạc nhiên, xúc động trước tình cảm của Bác

- Bóng bác cao lồng lộng

Ấm hơn ngọn lửa hồng

Nghệ thuật so sánh hình ảnh Bác vừa vĩ đại, vừa gần gũi sự ngưỡng mộ của anh đối với Bác

- Lo lắng cho sức khỏe của Bác

- Thầm thì anh hỏi nhỏ:

Bác ơi! Bác chưa ngủ?

Bác có lạnh lắm không?

Thương yêu, cảm phục trước tấm lòng yêu thương bộ đội của Bác Hồ

- Anh hốt hoảng ...

Anh vội vàng nằng nặc

Anh ... nhìn Bác

... Thức luôn cùng Bác

Tình cảm chân thành

niềm vui sướng được thức cùng Bác, ở bên Bác người chiến sĩ như được tiếp thêm sức mạnh

? Hình tượng Bác Hồ được miêu tả qua con mắt và cảm nghĩ của ai

? Hình tượng Bác Hồ hiện lên qua những phương diện nào

? Em hãy tìm những chi tiết miêu tả hình dáng, tư thế của Bác

? Em hãy tìm những chi tiết miêu tả cử chỉ, hành động của Bác

? Hành động đó thể hiện điều gì

=>Bác như một người cha, người mẹ chăm lo giấc ngủ cho những đứa con, cử chỉ nhón chân nhẹ nhàng là một chi tiết đặc sắc, giản dị mà đầy xúc động

? Lời nói của Bác được thể hiện qua câu thơ nào

? Qua tất cả những chi tiết trên em thấy hình ảnh của Bác hiện lên như thế nào

- Hình dáng, tư thế:

+ Ngồi lặng yên

+ Vẻ mặt trầm ngâm

+ Ngồi đĩnh ninh

+ Chòm râu im phăng phắc

- Cử chỉ, hành động;

+ ... đi dèm chăn

+ Tùng người ...

+ Nhón chân nhẹ nhàng

=>Tình yêu thương, sự chăm sóc ân cần, tỉ mỉ của Bác với chiến sĩ

Hình ảnh Bác thật giản dị, gần gũi, chân thực mà hết sức lớn lao thể hiện tấm lòng yêu thương mệnh mông sâu nặng, sự chăm sóc ân cần, chu đáo của Bác với chiến sĩ và đồng bào

c. Ý nghĩa khổ thơ cuối:

Đêm nay Bác ngồi đó
Đêm nay Bác không ngủ
Vì một lẽ thường tình
Bác là Hồ Chí Minh

Cuộc đời của Bác dành trọn vẹn cho nhân dân, Tổ Quốc. Đó chính là cái lẽ sống của con người Bác

d. Nghệ thuật:

- Thể thơ: 5 chữ, kết hợp tự sự, miêu tả và biểu cảm
- Lời thơ giản dị, có nhiều hình ảnh thể hiện t/cảm tự nhiên, chân thành
- Sử dụng từ láy tạo giá trị gợi hình và biểu cảm khắc họa hình ảnh cao đẹp của Bác Hồ

III. Luyện tập:

Em hãy viết một đoạn văn ngắn bằng lời của người chiến sĩ kể về kỉ niệm một đêm được ở bên Bác Hồ khi đi chiến dịch

c. Củng cố - luyện tập:

? Em có nhận xét gì về hình tượng Bác Hồ.

? Bản thân em cần làm gì để đền đáp công ơn của Bác.

d. HDHS học bài ở nhà:

- VN học thuộc lòng bài thơ.

TIẾT 95 :

ẨN DỤ

I/ khái niệm ẩn dụ và tác dụng của ẩn dụ

? Từ người cha dùng để chỉ ai

? Vì sao có thể ví Bác Hồ với người cha

? Cách nói này có gì giống với phép so sánh

? Thế nào là ẩn dụ

Làm cho câu văn, câu thơ có tính hàm súc, tăng sức gợi hình, gợi cảm. Ẩn dụ là gì:

Người cha   chỉ Bác Hồ

    Phẩm chất giống nhau

tuổi tác, tình yêu thương, sự chăm sóc chu đáo với con

- Giống phép so sánh: Tăng sức gợi hình, gợi cảm cho sự diễn đạt

? Ẩn dụ có tác dụng g

- Làm cho câu văn, câu thơ có tính hàm súc, tăng sức gợi hình, gợi cảm I.

Ẩn dụ là gì:

Bài tập 1

- Người cha chỉ Bác Hồ

Phẩm chất giống nhau

tuổi tác, tình yêu thương, sự chăm sóc chu đáo với con

- Giống phép so sánh: Tăng sức gợi hình, gợi cảm cho sự diễn đạt

III. Luyện tập:

Bài tập 1/ 69:

- C1: Bình thường

- C2: dùng so sánh (Bác Hồ như người cha)

- C3: Sử dụng ẩn dụ

Bài tập 2/ 70:

a. Ăn quả - kẻ trồng cây

b. Mực - đen, đèn - sáng

c. Mặt trời

* Câu a: ăn quả có nét tương đồng về cách thức với sự hưởng thụ thành quả

- Kẻ trồng cây có nét tương đồng về phẩm chất với người lao động, người gây dựng

Bài tập 4 :

c. Củng cố

- Ẩn dụ có tác dụng gì?